

ARDEALUL

JURIDIC

REVISTĂ DE DREPT ȘI UNIFICARE LEGISLATIVĂ

REDACȚIA:
Str. G. Mărzescu Nr. 20

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
: Advocați : : : 500 Lei pe 1 an
: Magistrați : : : 400 Lei pe 1 an
Anunțuri și reclame după tarif

Administrația la
Radio Reclame România S. A.
Str. Iuliu Maniu 3.
Telefon: 630

Fondator: VASILE M. DIMITRIU Consilier la Curtea de Apel din Timișoara

Comitetul de conducere și redacție:

I. MĂNESCU

Președinte la Curtea de Apel Cluj
Directorul revistei

AL. ULVINIANU

Gonsilier la Curtea de Apel Cluj

I. PREDOVICIU

Consilier la Curtea de Apel Cluj

Dr. AL. DRAGOMIR

Decanul baroului din Cluj și vicepreședintele Uniunii Avocaților din Țară

S U M A R :

- Schimb de scrisori între fostul și actualul director al revistei.
- Jurisprudențe civile cu adnotări
de Al. Ulvianu și I. Predovicu
- Jurisprudențe comerciale.
- Jurisprudențe procedurale cu adnotare de I. Mănescu.
- Jurisprudențe penale.
- Jurisprudențe la legi speciale.
- Bibliografie de I. Predovicu.
- Informații.

Nu se publică decât hotărârile instanțelor de recurs, iar ale instanțelor de fond numai cele cenzurate de instanțele superioare sau remase definitive

Biblioteca Universității Regala Ferdinand I.
din CLUJ.
Nr. 73 1932
EXEMPLAR LEGAL.

Sibiu
1180

BCU Cluj-Napoca
BCPER201704137

Colaboratorii din anul 1931:

dr. Partenie Crișan

Al. N. Gane
primpreședintele Consiliului Legislativ

dr. Aurel Iancu
magistrat Trib. Lugoj

Dr. Kovács Nicolae
magistrat

Petru Maior
șefjudecător la Judecătoria Mixtă Lugoj

Mihai Gh. Mușătescu
judecător Deta, Timiș

Dr. Munteanu

Dr. Carol Nesselrode
judecător consilier

Titus D. Panu
Consilier la Curtea de Apel Brașov

I. Portulache
judecător Hațeg

Liviu Teclu

dr. Ioachim Tolciu
adv. Cluj

Dem. Tigoianu
magistrat

Nicolae G. Vasilescu
advocat, Deputat

P-118
279081

BCU Cluj / Cen
**Banca
Ardeleană și
Cassa de Economii
S. A. R.**

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată în anul
1894

Este cointereseată cu: Banca Chris-
soveloni, București și Banca Comer-
cială Ungară din Pesta, Budapesta

Sucursale:
**Arad, Brașov, Oradea, Sibiu,
Târgu-Mureș, Turda**

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

**DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.**
CLUJ, PIAȚA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei
77,000,000

**7
SUCURSALE:**
IN DEJ, DICIOSĂN.

Electuază
avantajos
orișice ala-
ceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

BANCA CENTRALĂ

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și aezvize - Execută tot
felul de tranzacțiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

Capital: Lei 50,000,000
Fonduri: Lei 20,000,000

Legături directe cu America!

Domnului Președinte

I. Manescu dela Curtea de Apel Cluj

Trebuind să părăsesc Clujul — indeletnicirile profesionale mă cheamă în alt oraș — vă încredințez Domniei Voastre, pe viitor, conducerea revistei „Ardealul Juridic“.

Această publicațiune românească de drept și de unificare legislativă luând ființă aproape odată cu înfaptuirea stăpânirii românești peste finuturile Ardealului acum 11 ani, a format și întreținut aci, o conștiință juridică unitară, înlesnind manifestarea propunerilor și interpretărilor utile și adequate adevărului, popularizând stilul și maniera judiciară, grație cărora viața juridică din Ardeal să aibă, în lipsa unificării legislative un punct de contact și o afinitate cu viața juridică a Vechiului Regat.

Sub înțeleapta D-voastră conducere, Domnule Președinte, „Ardealul Juridic“ sunt sigur își va menține mai departe linia de conduită urmată până acum, luptând pentru întărirea ideii de drept și fixarea limbajului juridic românesc pe cuprinsul teritoriului unit al Ardealului, Banatului și părților Ungurene.

Mângâiat cu această convingere — căci vă prețuiesc calitățile juridice și simțimintele românești — vă doresc spor la lucru.

Și dacă celor ce muncesc pentru făurirea ideii de justiție, într'o epocă când ultragiul ei este o dogmă și o voluptate, li se cuvine încrederea și dragostea cuvenită unor apostoli; celor ce au lucrat și vor lucra în jurul „Ardealului Juridic“ li se cuvine, socotim, astfel de aprecieri.

Cu cele mai bune sentimente:

V. M. DIMITRIU,
Consilier la Curtea de Apel
Timișoara.

Iubite prietene

Măgulit de alegerea ce ai făcut în modesta mea persoana, încredințându-mi conducerea revistei „Ardealul Juridic“, țin să-ți exprim cele mai cordiale mulțumiri și să-ți promit că voi pune toată priceperea și simțămintele mele cetățenești în ducerea mai departe a frumoasei și neuitatei tale inițiative ce ai luat acum 11 ani.

Trebue să recunosc, că frumoasele sentimente

de care ai fost animat, atunci când ai fondat această revistă și în tot timpul cât neîntrerupt a apărut până astăzi, rămân neîntrecute, și vor rămâne cea mai frumoasă amintire pentru noi, cei cari am pășit peste Carpați aci în Ardeal, însuflețiți ca și ține de cele mai nobile și ireproșabile sentimente naționale.

Poate că frumoasele tale sentimente, ca și ale noastre n'au fost cântărite cu suficientă măsură, dar aceasta să nu ne fie o pedică în străbateră drumului ce ne-am propus, căci a-ți face datoria de bun român trebue să rămâe vecinic o datorie, indiferent de faptul dacă ți se recunoaște ori nu aceasta calitatea. Viitorul poate va imprima mai bine meritele primilor magistrați care au corespuns unei chemări, care venea din partea simțului românesc.

Că te voi urma pe calea ce ai deschis, te rog să afli și tu, ca și cetitorii revistei, care va fi linia mea de conduită;

În primul rând voi solicita buna voință a personalităților care prin trecutul lor, și prin autoritatea lor prezentă și viitoare, sunt chemate să se îngrijească de soarta juridică a poporului nostru, ca să-și spună cuvântul asupra marelui problemă ce se pune, astăzi mai mult ca până acum și care este de un real folos pentru binele obștesc: „Unificarea legislativă“. Rezultatul acestei străduinți îl voi publica în această revistă, astfel ca cei ce vor avea distinsa onoare de a încheia viitorul juridic al acestui popor, să aibă posibilitatea de a cunoaște parerea a cât mai mulți și mai chemați și puțința de a avea conștiința că a satisfăcut toate aspirațiile.

Voi căuta ca prin adnotări de hotărâri, să se semnaleze deosebiri sau apropieri între legile de aci și cele din restul țării, spre a da puțința tuturor juriștilor să cunoască legile din țara întreagă, să le cântărească superioritatea și încetul cu încetul să se obișnuască cu această superioritate, înlesnind acceptarea ideii de unificare.

Voi căuta, pe cât îmi va fi posibil, să pun la dispoziția D-lor avocați și magistrați, spețele cele mai importante, spre a le fi de folos în deslegarea spinoaselor chestiuni juridice ce li se pun.

Voi căuta în fine, să deschid o rubrică pentru informațiuni juridice, semnalând publicarea legilor și regulamentelor în Monitorul Oficial, cari de multe ori rămân ignorate, și făcând cunoscut mișcarea juridică și legislativă din alte țări, să formez convingerea celor ce nu o au, că știința dreptului evoluează ca o imperioasă necesitate,

finută, fiind, a însoși evoluția socială, și ca rezultat să învețe cei ce se spun unificării legislative din aceste plaiuri, că unificarea este târâtă de o forță supra omenească, căreia trebuie să ne supunem cu toții.

In aducerea la bun sfârșit a planului meu, sunt fericit că mi-am asigurat concursul, distinșilor juristi și buni prieteni, care formează comitetul de redacție notat pe prima pagină.

Cu cele mai afectoase sentimente:

I. MĂNESCU.

Jurisprudențe civile

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I.-a

Audiența dela 11 Mai 1931

Președinția Dl. D. VOLANSCHI Prim-Președinte

Ministerul Muncii etc. cu Mircea Pella

Decizia Nr. 608

Daune. Daune contractuale. Sunt datorite numai în măsura în care prejudiciul există (art. 1084 C. c.).

Asupra recursului de față;

Având în vedere deciziunea atacată, din care rezultă că, intimatul Mircea Pella, societar al Teatrului Național din București, fiind pus în retragere din oficiu prin hotărârea din 14 Noembrie 1926, a Comitetelor reunite; pe motiv de „scădere vădită a talentului“, numitul pretinzând că, această măsură a fost luată în mod arbitrar, a chemat în judecată Direcțiunea generală a Teatrului Național, reprezentată astăzi prin Ministerul recurent, cerând să fie condamnată a-i plăti suma de 1.555.614 lei daune morale și materiale, rezultate din faptul arbitrar sus arătat;

Că, Curtea din București, prin decizia dedusă astăzi în recurs, statuând în apel asupra acestei cereri a admis-o în parte, obligând Ministerul recurent la plata sumei de 1.285.664 lei ca daune;

Având în vedere că Ministerul introducând prezentul recurs contra acestei deciziuni a formulat 8 motive de casare din care motivele 1—7 inclusiv, au fost respinse de Inalta Curte prin deciziunea Nr. 423 din 30 Martie 1931, însă la această dată neîntrunindu-se, cu privire la chestiunea pusă în discuție prin motivul 8, numărul de voturi cerut de legea organică a Inaltei Curți judecarea lui a fost trimisă complectului de divergență de astăzi;

Având în vedere că, în ce privește daunele materiale pretinse de recurent instanța de fond stabilește că, ele provin din 3 surse și anume: din diferența dintre pensia ce i-a fost recunoscută și salariul de societar, pe care l-ar fi primit dacă nu intervenea punerea la retragere din oficiu; din ve-

nitul reprezentăției de retragere și din ajutorul bănesc pe care Teatrul i l-ar fi acordat la retragerea după 30 ani de serviciu;

Că, în ce privește prima serie de daune Curtea de fond, calculând diferența pentru intervalul de la punerea în retragere din oficiu a intimatului, prin deciziunea Comitetelor reunite și până la data când, după prescripțiunile legii teatrelor, dânsul urma să fie în mod normal scos la pensie, fixează la suma de 683.664 lei cifra lor;

Având în vedere că prin motivul de casare rămas în divergență se atacă numai această parte a deciziunii Curții, invocându-se exces de putere și omisiune esențială, pentru că, nu s'a dedus din diferența de salariu fixată de instanța de fond suma de 135.000 lei pe care recurentul a încasat-o dela Teatrul Național din București și Chișinău jucând pe scena lor, în intervalul cât, pensionat pe nedrept i s'a recunoscut dreptul la întregul salariu de societar;

Considerând că, potrivit art. 1084 C. c., obligația de daune interese contractuale are la bază atât culpa părții care prin faptul, sau omisiunea sa, a zădărnicit executarea contractului, cât și prejudiciu suferit de partea care nu este în culpă, astfel că, daunele nu sunt debite de cât dacă existența prejudiciului este necontestată și numai în măsura în care el are loc;

Că, legea mărginind astfel quantumul reparațiilor materiale la prejudiciul real suferit de parte, de aici rezultă că, dacă judecata a recunoscut repararea integrală a prejudiciului suportat de parte, dânsa nu este autorizată a obține ca o consecință a convențiunii, avantaje pe care executarea convențiunii nu i le-ar fi acordat.

Că, acest principiu fiind de ordin general, își are aplicațiune și în cazul funcționarilor angajați cu contract și pensionați pe nedrept, cum este acela al intimatului și ca atare dacă pe intervalul cât a fost pensionați pe nedrept, dânsii obțin recunoașterea dreptului la salariul integral, nu se pot bucura de avantajii pe care legea Teatrelor nu le recunoaște artiștilor în funcțiune.

Considerând că, potrivit art. 39 din legea teatrelor, artiștii Teatrelor Naționale, în cazurile când joacă pe scena altor teatre naționale de cât cele unde au angajamentul lor, nu au dreptul la nici o indemnizație, afară de rambursarea cheltuelilor de transport și a întreținerii; că, astfel fiind, întru cât este constant că, recurentul a jucat, pe intervalul când judecata i-a recunoscut dreptul la salariul integral de societar pe scenele teatrelor naționale din București și Chișinău, fiind plătit cu suma de 135.000 lei, numai prin exces de putere și violarea principiilor sus expuse instanța de fond nu a dedus din diferența de salariu ce i s'a acordat, suma pe care dânsul a primit-o pentru aceste reprezentații, care nu se contestă că au avut loc la o epocă când conform legii dânsul nu ar fi avut alte drepturi dacă era societar în activitate de cât rambursarea cheltuelilor de transport și întreținere.

Că dar motivul de casare fiind fondat, recursul se admite în această privință, trimitându-se pricina spre o nouă judecată asupra acestor puncte pe baza principiilor mai sus expuse.

Pentru aceste motive, Curtea, admite motivul VIII de casare în recursul făcut de Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, casează asupra acestui punct decizia atacată, etc.

ADNOTARE: Intinderea daunelor. „Causa a nullo prestantur”, pentru că „casum sentit dominus”, dar daunele ce sunt cauzate cu intențiune sau chiar numai din imprudență, neglijență, nedi-băcie și nebagare de seamă trebuie să fie răspunse celui păgubit. Răspunderea implică, deci, o acțiune sau inacțiune din partea persoanei care pricinuește paguba. Persoana în drept a pretinde daune interese sau despăgubiri poate fi sau nu în raport juridic cu acela care le cauzează și le datorează. Dacă există un raport și daunele provin din neexecuția sau din neexecutarea întocmai a obligațiilor rezultând din acel raport, atunci ele sunt daune contractuale, iar atunci, când au o cauză independentă de vre-un raport existent, sunt daune provenite din delict sau quasidelict.

Codul civil român fixează răspunderea pentru daunele ce s'au cauzat prin delict sau quasidelict în art. 998 și 999; 1000, 1001, 1002 și 1003, iar pe cea pentru daunele cari isvoresc din contract în art. 1073; 1082—1086.

Intinderea daunelor interese ce partea păgubită poate pretinde este indemnizarea integrală, adică atât valoarea pagubei suferite cât și câștigul de care a fost privat (*damnum emergens* și *lucrum cessans*).¹

Daunele contractuale sunt datorate, însă, numai:

1. În măsura, în care au putut fi prevăzute, afară de cazul de dol (art. 1085);

2. În ceea ce este o consecință directă și necesară a neexecuției obligațiunii, aceasta chiar și în caz de dol (art. 1086).²

Până când daunele provenite din delict sau din quasidelict au o intindere nelimitată, trebuind să echivaleze cu o completă și necondiționată reparațiune a prejudiciului cauzat prin delict sau

¹ Cel ce încearcă un prejudiciu din cauza culpei altuia are dreptul de a fi despăgubit cu valoarea pagubei suferite și a beneficiului de care a fost lipsit. Cas. I. 141—99 F. Giorapciu: Enciclopedia Juridică. Vol. I. pag. 588.

Daunele interese ce sunt debite creditorului cuprind în genere pierderea ce a suferit și beneficiul de care a fost lipsit. Cas. I. 458—901. Ibid.

² Chiar dacă paguba rezultă din dolul debitorului, daunele interese nu trebuie să cuprindă mai mult decât ceea ce este o consecință directă și necesară a neexecuției obligațiunii. Cas. I. 458—901. Ibid.

quasidelict.³

În limitele fixate de aceste texte judecătorul are cea mai largă libertate de apreciere a intinderii daunelor interese în materie contractuală și a despăgubirilor în materie delictuală și quasidelictuală, cu obligațiunea de a arăta în motivele hotărârii ce dă toate faptele cari i-au determinat aprecierea.⁴

Ea se poate și reduce în cazul când s'ar constata și vinovăția celui păgubit sau și fără o greșeală a acestuia, atunci, când, în urma faptului dăunător, el a dobândit și un avantaj. (*Compensatio lucri et damni*.)

Dar este inadmisibil ca din indemnizarea acordată să rezulte ori ce beneficiu peste paguba încercată.

Deciziunea Inaltei Curți de casație și Justiție, sub care am așezat această notă, dă clară expresiune acestui adevăr.

Căci, dacă este adevărat că cel ce a suferit un prejudiciu poate pretinde reparațiune integrală, nu este mai puțin adevărat că reparațiunea ce i se datorează nu poate depăși măsura acestui prejudiciu.

În speța soluționată de Inalta Curte intimatul a obținut o despăgubire pentru scoaterea sa la pensie echivalentă cu veniturile ce ar fi avut dacă era trecut la pensie în mod normal, dar s'a constatat că în timpul pentru care primise despăgubiri a încasat de la recurent sume ce nu i s'ar fi convenit, dacă ar fi fost efectiv în serviciul acestuia.

³ Intinderea despăgubirilor ce au a fi acordate victimei unui delict sau quasidelict privește toate daunele ce s'au cauzat prin faptul imputat până la repararea completă a prejudiciului. Prin urmare cu drept cuvânt și fără a viola art. 1086 cod. civil, Curtea de Apel nu ține seamă în aprecierea daunelor, de normele prevăzute în acest articol aplicabile numai în materie de daune contractuale. Cas. I. dec. Nr. 46 din 25/I 1922; Pand. Rom. 1922. P. III. pag. 142.

⁴ Daunele interese cuprind nu numai pierderea suferită, ci și beneficiul de care a fost lipsit cel ce a suferit paguba, și deși quantumul despăgubirii intră în aprecierea suverană a instanței de fond de a-l fixa după fapte și împrejurări, însă este casabilă hotărârea care nesocotește cele două elemente specificate mai sus. Cas. I. 373/97. F. Giorapciu op. cit. pag. 589.

Dacă instanța de fond, în materie de daune interese, are prin chiar natura lucrurilor, o mare latitudine în aprecierea quantumului daunelor, și dacă în principiu această apreciere scapă cenzurei curței de casație ca chestiune de fapt, acest drept însă nu scutește pe instanța de fond a îndeplini cerințele esențiale a le oricărei hotărâri judecătorești, de a arăta temeiurile de drept sau de fapt pe cari își întemeiază aprecierea quantumului căci numai în modul acesta se poate vedea dacă elementele de apreciere, pe cari s'a bazat instanța de fond, nu sunt lipsite de un motiv legal, sau nu conțin erori grave de fapt, în cari cazuri hotărârea dată ar fi supusă cenzurei curței de casație și casabilă pentru nemotivare. Cas. I. 175/1900. Ibid.

Instanța supremă a enunțat cu acest prilej că: „Partea nu este autorizată a obține ca o consecință a convențiunii, avantaje pe cari executarea convențiunii nu i le-ar fi acordat“.

Această speță ar fi primit aceeași soluție, dacă ea ar fi trebuit să se judece după regulile de drept în vigoare în Transilvania și anume atât după textele codului civil austriac, cât și potrivit principiilor dreptului cutumiar maghiar.⁶

În ce privește dreptul austriac din definițiunea pagubei dată de art. 1293 din codul civil austriac: „Pagubă se numește ori ce desavantajiu ce se cauzează cuiva în averea sa, în drepturile sale sau în persoana sa...“ reese fără nici o îndoială că unde nu este prejudiciu nu poate fi nici reparațiune, că, deci, aceasta nu se poate cere decât în măsura prejudiciului suferit, o spune textual art. 1295 c. c. austr.: „Ori cine este în drept a pretinde despăgubire de la acela, care a cauzat o pagubă din culpa sa, fie că s'a abătut de la o obligațiune contractuală, fie că a făcut-o fără vre-o relațiune cu o convențiune“.

Din acestea se mai vede că sediul materiei privitoare la daune interese și despăgubiri, contractuale și isvorite din delict sau din quasidelict, fără deosebire, se găsește în acelaș capitol 30 al codului civil.

Dreptul cutumiar maghiar a urmat calea trasată de codul civil austriac, dar numai până la punerea în aplicare a legii comerciale din 1875, iar de atunci a făcut în materie de daune aplicarea art. 272 din acea lege: „Cel care are dreptul de a pretinde daune interese poate cere plata pagubei efective și a beneficiului nerealizat.“

Aceasta în ce privește întinderea daunelor interese, pentru că în ce privește noțiunea dreptului de despăgubire nu există deosebire nici după punerea în lucrare a legii comerciale.

Dar în privința întinderii daunelor schimbarea intervenită este pe deplin justificată, pentru că legiuitorul austriac din 1811 a săvârșit o gravă inadvertență când a limitat despăgubirile pentru daunele ce nu au fost pricinuite cu intențiune (aus böser Absicht) sau dintr'o surprinzătoare nebagare de seamă (auffallenden Sorglosigkeit) la o simplă restituire a pagubei cauzate (damnum emergens), fără a admite ca în cazuri de culpă mai ușoară să se acorde drept despăgubire și câștigul pierdut (art. 1324).⁷

⁶ Reclamantul nu poate cere un avantajiu patrimonial, ci numai reintegrarea în interesul ce i-a fost lezat. Curia 152/1895. Kolozsváry Tankönyv, vol. I. pag. 237. în notă.

⁷ Această soluțiune se întemeiază pe confuziunea noțiunilor de interes și valoare a lucrului, pe un amestec al punctului de vedere civil cu cel penal și duce în practică la simțitoare leziuni ale intereselor materiale Dr. J. Unger. Sist. vol. I. pag. 376—377.

⁸ Numai dacă s'ar fi dovedit că părătul cu intențiune sau din surprinzătoare nebagare de seamă a stricat mașina de treerat a reclamantului, ar fi putut fi obligat să despă-

gubească pe reclamant de câștigul pierdut. 3212/1889. Grill. Döntvénytár. vol. II. 2. pag. 674—675.

Cu această deosebire care, de altfel, nu are în practică, decât un câmp destul de îngust de aplicațiune, întinderea daunelor se determină și în sistemele de drept civil de dincoace de Carpați după aceleași principii, de care este inspirat și codul civil român.

Astfel, dreptul de apreciere al judecătorului este și aici foarte larg, cu aceeași obligațiune de a motiva (art. 271 procedura civilă din Transilvania).

În caz de culpă comună a reclamantului și a părătului, în ambele sisteme despăgubirea se reduce,⁹ iar când numai cel ce suferă paguba este vinovat nu se datorează indemnizația.⁹

Tot acelaș lucru trebuie să se constate și în privința compensațiunii beneficiului ce eventual ar rezulta deodată cu paguba sau cu faptul generator al acesteia (compensatio lucrui cum damno).

Dar pe lângă deosebirea menționată dintre sistemele de drept ce am tratat, în privința întinderii daunelor, avem în dreptul civil în vigoare în Transilvania și unele dispozițiuni legale de natură specială, pe cari nu le găsim în codul civil român, deși nu se poate afirma că în jurisprudența română, în situațiuni asemănătoare, nu s'ar ajunge chiar și în temeiul textelor existente, la soluțiuni asemănătoare celor preconizate de textele de mai

gubească pe reclamant de câștigul pierdut. 3212/1889. Grill. Döntvénytár. vol. II. 2. pag. 674—675.

În chestiunea de a ști dacă acela care a suferit daune este în drept a pretinde despăgubiri atât în ce privește paguba reală cât și beneficiul nerealizat, pe teritoriul dreptului civil maghiar, în timpul din urmă, în virtutea art. 272 din legea XXXVII—1875, jurisprudența s'a desvoltat în sensul că cel păgubit poate pretinde nu numai valoarea reală ci și beneficiul nerealizat. Curia. 124 din 23 Ianuarie 1896. Ibid. pag. 673.

La stabilirea întinderii daunelor rezultând din călcarea obligațiunilor contractuale se poate cere pe lângă plata pagubei reale și restituirea beneficiului nerealizat, fără a se ținea seama de gradul de culpă de care s'a făcut vinovată partea care s'a abătut de la contract. Curia 120 din 22 Iunie 1899. Ibid. pag. 675.

⁹ Daunele interese devin mai mici când se constată greșeală și din partea aceluia care le pretinde. C. Ap. Buc. s. III. Nr. 425/95. F. Ciorapciu. op. cit. pag. 588.

Când paguba s'a produs din culpa ambelor părți, acestea sunt datoare a o suporta ambele părți în mod egal. Curia 3284/1901 din 6 Februarie 1902. Grill. op. cit. pag. 681.

⁹ Cererea de daune interese este neadmisibilă când se constată culpa aceluia care le pretinde. Trib. Constanța F. Ciorapciu. op. cit. pag. 588.

Instanța de apel nu a violat nici o regulă de drept respingând acțiunea pe motivul că leziunile suferite de reclamant i s'au produs din vina sa proprie. Curia 521/1901. din 16 Ianuarie 1902. Grill. op. cit. pag. 682.

jos, cel puțin atunci când nu se opune o incompatibilitate principială.

Astfel art. 1325 din codul civil austriac prevede că acela care rănește o persoană, trebuie să plătească cheltuielile de vindecare, câștigul pierdut și pe cel viitor, dacă a suferit incapacitate; pe lângă acestea, trebuie să-i mai acorde, la cerere, și o indemnizație pentru durerea suferită. O asemenea indemnizație codul civil român nu cunoaște. Dar chiar și în Transilvania este controversată chestiunea dacă în urma introducerii codului penal a mai rămas în vigoare această dispozițiune a citatului text, pentru că art. 311 din codul penal din Transilvania, precizând în ce constă despăgubirea ce se datorează în caz de leziuni corporale nu mai menționează și indemnizația pentru durerea suferită, deși în alte privințe dispune la fel cu art. 1325.

În anul 1906, Curia din Budapesta a hotărât că teza ultimă din art. 1325 este abrogată, iar în 1908 a revenit, considerând-o în vigoare, iar tribunalele din Ardeal au hotărât când într'un fel când în altul.¹⁰

Art. 1326, 1327 și 1329 prevăd despăgubire integrală pentru slujirea, mai ales, cea produsă unei femei; pentru omor și privațiunea de libertate, iar art. 1330, pentru insulte, dispune fie despăgubire simplă, fie integrală, după cum insulta a putut cauza numai o pagubă sau și pierdere de câștig.

Art. 399 din legea comercială din Transilvania, asemănător, de altfel, dispozițiilor art. 430 din codul comercial român prevede, deasemenea, o excepțiune la principiul despăgubirii integrale. În materie de cărașie, cărașul nu răspunde decât de prețul mărfurilor pierdute din culpa sa și răspunde integral, adică și de beneficiul nerealizat, numai când păgubașul poate proba că se poate imputa cărașului intențiune sau neglijență vădită, adică o culpă gravă.

În concluzie, putem afirma cu certitudine că deosebirea de legislațiune din România, în materie de întinderea obligațiunii de despăgubiri, nu este de natură a duce la soluțiuni contrare în judecarea proceselor de daune în Vechiul Regat și în Transilvania și că, deci, în această privință introducerea legislațiunii române în Ardeal nu ar produce nici cea mai mică perturbațiune sau un neajuns cât de neînsemnat.

Ioan I. Predovicu.

¹⁰ În jurisprudența instanțelor din Ardeal chestiunea e controversată. Intemeindu-se pe disp. art. 311 din codul penal Curtea de apel din Cluj de regulă nu acordă indemnizație pentru durerea suferită. Kolosvary op. cit. pag. 236 în notă. Acest autor este de părerea că disp. art. 1325 teza ultimă nu sunt abrogate,

— *Căsătorie. Avere coachiziționată. Poate fi împărțită de bună voie, în timpul căsătoriei, de către soți? Valabilitatea acestei împărțeli, când e făcută sub formă autentică.*

Este exact că potrivit normelor de drept referitoare la coachizițiunea matrimonială — recunoscută prin decizia plenară no. 41 a Curii Maghiare — dreptul de coachiziție nu se poate realiza sau asigura decât numai după încetarea căsniciei și deci conform acestor norme de drept ar fi inadmisibilă o acțiune prin care unul din soți ar căuta să realizeze sau să asigure dreptul său de coachizițiune, în timpul duratei căsniciei.

Dacă însă pe baza acestor norme de drept nu este posibilă o valorificare prin justiție în timpul căsătoriei a dreptului de coachizițiune nu rezultă de nicăeri că aceste norme de drept interzic o împărțire de bună voie a averii coachiziționată de soți în timpul căsătoriei.

Intrucât în speță este definitiv constatat că averea în litigiu este coachizițiune matrimonială și că prin act valabil pârâta a recunoscut de bună voie reclamantului dreptul de proprietate asupra unei jumătăți din averea coachizițională, cu alte cuvinte că această avere a fost împărțită de bună voie între soți în timpul căsniciei în speță nu poate fi vorba de violarea normelor de drept menționate, care nu erau aplicabile în speță și această cu atât mai mult cu cât dreptul de proprietate al pârâtei asupra imobilului în litigiu nu derivă dela reclamant, ci dela vânzătorii foști proprietari ai lui.

Asa fiind apărarea recurentului întemeiată pe normele de drept referitoare la averea coachiziționată și pe dispozițiunile deciziei plenare no. 41 a Curiei Maghiare, nefiind de natură a schimba soluțiunea litigiului, omisiunea nu este esențială, și deci motivul este neîntemeiat. (Cas. I. dec. 8 din 12 Ianuarie 1931. Respins recursul făcut de Karnați Nicolae, prin av. Roman contra dec. 189 din 930 a C. A. II Oradea în proces cu Angyelozki Gizela prin av. Dezideriu Șor. Preș. D. Florescu, consilier)

Adnotație. Înalta Curte de Casație, prin deciziunea de mai sus, stabilește că soții, conform dispozițiilor dreptului privat ungar, pot în timpul căsătoriei, face de bună voie, împărțirea averii coachiziționată, însă nici unul din soți nu poate pretinde, înpotriva celuilalt, înainte de încetarea căsătoriei, să realizeze drepturi asupra acestui fel de avere.

Din cele enunțate de Curtea noastră supremă rezultă, că potrivit principiilor dreptului privat ungar, ori ce așezământ stabilit de soții căsătoriti referitor la avere, ei, în timpul căsătoriei, pot să-l modifice sau să-l facă să înceteze, dacă sunt de acord în privința aceasta.

Găsim că nu este lipsit de interes de a semnală unele deosebiri existente dintre dispozițiunile Codului Civil român deoparte, și acelea ale codului civil Austriac și ale dreptului privat ungar de altă parte și cari sunt referitoare la convențiunile matrimoniale.

După legiuirea Vechiului Regat viitorii soți, în vederea căsătoriei, în baza principiului libertății convențiilor și după cum prevede expres art. 1224 de sub titlul „despre contractul de căsătorie”, — au dreptul să adopte orice regim — chiar vreunul necunoscut legeri țării — destul numai să nu contravină dispozițiilor prohibitive ale legeri (art. 5, 1224, 1225 C. C. R.); dar o asemenea convențiune, trebuie redactată și autentificată înainte de căsătorie (art. 1228.), și ea nu intră în vigoare, decât din ziua celebrării căsătoriei, căci într'adevăr art. 1232 C. C. R. dispune expres, că regimul căsătoriei, fie legal, fie convențional începe din ziua celebrării căsătoriei, și părțile nu pot conveni, ca el să înceapă după un alt termen sau la îndeplinirea vre unei condițiuni. Dar mai mult, legea prin art. 1232, adaugă, că odată căsătoria celebrată, soții nu pot constitui dotă și nici modifica sau adăogi dota. Cu alte cuvinte, imutabilitatea convențiunii matrimoniale, în timpul căsătoriei, este un principiu de bază, în sensul, că odată ce convențiunea matrimonială a fost confirmată prin celebrarea căsătoriei, care a urmat contractului, părților nu le este permis să deroage întru nimic, nici chiar prin consimțământul mutual.¹

În această legiuire de care vorbim acum, oare, ce se întâmplă, când soții nu au încheiat un contract matrimonial în care să fie stipulat, fie regimul dotal sau ori cari altul?

În asemenea cas, soții sunt căsătoriți sub regimul parafernall, și acesta este regimul legal,² astfel cum este consacrat de jurisprudență, deși trebuie să recunoaștem, că după o opiniune³ regimul legal ar fi cel dotal, opiniune, cu drept cuvânt înlăturată, de oarece regimul dotal, cu efectele lui atât de importante, cum sunt inalienabilitatea și inezibibilitatea bunurilor etc., trebuie să rezulte dintr'o convenție expresă, cu îndeplinirea formelor cerută ori cărui act solemn, (căci dotă este considerată ca un act solemn); și astfel, din tăcerea părților, regimul parafernei se impune în mod hotărâtor, iar acest regim, în realitate, nu este altul, decât acela al separațiunii bunurilor.

Obligațiunea soțului de a restitui dota ce i-a fost constituită, naște prin desfacerea căsătoriei, pe care ar aduce-o moartea unuia din soți sau divorțul. Deasemenea, când Justiția a declarat separarea patrimoniilor dintre soți, și aceasta se întâmplă, când dota este în pericol, sau când dezordinea în afacerile soțului este așa de mare, încât este temere, că la timp el n'ar putea să restituie dota soției. Obligația de restituirea dotei ia naștere încă, în cazul declarării absenței unuia din soți și în fine când bărbatul a fost căzut în faliment.

Așa că, principiul este, că soții, în timpul căsătoriei, nu se pot învoi, de a se restitui soției zestrea pe timpul duratei legăturii conjugale, și

dacă bărbatul totuși ar face-o, înainte de a surveni unul din evenimentele arătate, el ar fi expus la data obligațiunii legale de restituire, la o nouă plată, afară de cazul, când ar dovedi, că bunurile dotate restituite, femeia le are încă în posesie, sau când, din plata făcută, ea a dobândit un vădit folos. Dar, dacă soțul în asemenea ipoteze, este apărat de o nouă plată, explicația stă, nu în faptul că restituirea zestreii a fost valabilă, ci pe baza regulii generale „că nimeni nu se poate îmbogăți în paguba altuia” întrucât ar fi dovedit, că totuși femeia a dobândit folos de pe urma acelor plăți.

Dota în concepțiunea codului civil austriac (art. 1218) și „alătura”⁴ după concepțiunea dreptului privat ungar, constă în aceia ce se dă soțului de soție sau de altul pentru dânsa, pentru întâmpinarea sarcinilor căsătoriei, înțeles pe care-l are și în codul civil român (art. 1233 și 1234), însă, atât după codul civ. austriac, cât și după dreptul privat ungar, convențiunile matrimoniale se pot încheia valabil, în scris sau oral, fie înainte, fie în timpul căsătoriei; iar înscrisul, dacă părțile vor să-l facă, nu este condiționat nici unei formalități⁵ și conținutul convențiunii nu este supus nici unui mijloc de publicitate, contrariu de ceia ce este orânduit în codul civil român, conform căruia, actul zestral se transcrie într'un registru special (art. 710 pr. civ. rom.), pe lângă alte mijloace de publicitate pe care legea le prevede în privința comercianților; toate acestea în scopul ca ori cine are interes să poată cunoaște raportul de drept, al soților referitor la averea, pe care de regulă soțul o administrează.

În sistemul Codului Civil Austriac, prin convențiunea matrimonială soții pot adopta regimul comunității de bunuri (art. 1233—1236) sau ori care altul; dar, în lipsa ori cărei alte convențiuni referitoare la raporturile lor patrimoniale, atunci soții sunt presupuși a fi căsătoriți sub regimul separațiunii de averi.

După dreptul privat ungar, regimul legal al soților, în privința averii, este acela al coachițiției și prin avere coachițită se înțelege, aceia pe care soții împreună, prin munca comună, o dobândesc în tot timpul convețuirei lor efective.

Legiuitorul român deși a exclus regimul comunității de bunuri, soții însă i-l pot adopta, după cum am arătat, și mai mult, codul civil român, prin art. 1387 și urm. prevede, că soții căsătoriți sub regimul dotal, pot stipula în contractul lor, ca un accesoriu al acelu regim adoptat, o societate

⁴ „Alătura” corespunde „dotei” astfel cum este înțeleasă în Codul Civil Austriac și cel român. „Dotalițiu” (de la latinescul dos) constă în aceia ce se dă soției din averea soțului ca remunerație, după prima noapte a soților după cununie. Totasemenea, după dreptul privat ungar, prin „parafernă” se înțelege obiectele date miresei de către părinții sau frații ei, cu ocaziunea nunței sau a logodnei, constând în vestminte sau alte obiecte.

⁵ Cele având de obiect imobile trebuiesc făcute în scris, conform dispozițiilor ordonanței 4420/1916.

¹ Pothier VII Introduc. au Traité de la cominauté 18.

² Dim. Alexandrescu VIII. p. 28.

³ Alex. Degré I. p. 386.

te de achizițiuni; dar în această comunitate nu intră, decât economiile pe cari soții le-au strâns din veniturile averilor lor proprii pe cari fiecare le are în folosita, precum și produsul realizat din munca amandorora sau numai a unuia din soți.

În sistemul Codului Civil Austriac și în acel al dreptului privat ungar fiind admis, că averea adusă ca zestre soțului de către soție, are de scop ușurarea sarcinilor căsătoriei, ar urma, că această avere, având o asemenea destinație, strâns legată de existența căsătoriei, să-și mențină această condiție pe toată durata căsătoriei. Totuși, este cert, că soții pot cădea de acord, ca în timpul căsătoriei să aducă ori ce schimbări convenției referitoare la raporturile lor patrimoniale, și de a trece dela un regim la altul; cu alte cuvinte principiul imutabilității convenției matrimoniale nu este recunoscut în aceste legiuiri.

Iată dar deosebiri profunde pe care le semnalăm, și cari există, în această materie, între legiuirile pe cari le-am menționat, rezumându-ne numai la stabilirea, în general, a convenției matrimoniale.

Posibilitatea pe care soții, conform celor două legiuiri din Ardeal, o are, ca de comun, acord să modifice ori când contractul lor zestral, unită cu împrejurarea, că terții interesați, și printre aceștia cei dintâi, *creditorii*, nu au nici un mijloc de a cunoaște, în momentul contractării condițiunea soților în privința averii, face ca ei să fie expuși, bine înțeles, la surprize, și de aceasta circumstanță, credem că se va ține seamă, cu prilejul legiferării.

Al. Ulvinianu,

Consilier la Curtea de Apel din Cluj.

* * *

Contracte sub condiție suspensivă. Consecințe cu privire la dreptul de despăgubire al părții adverse.

În drept este necontestat că un contract încheiat cu condiție suspensivă, în genere, atâta timp cât condițiunea nu s'a realizat, ci este încă pendentă, nu produce nici un efect și nu constituie nici un drept actual, ci numai o speranță, o posibilitate a unui drept viitor; iar dacă părțile au fixat termenul în cursul căruia condițiunea trebuie realizată și termenul a trecut fără a se fi realizat, condițiunea este căzută, iar contractul se consideră ca și cum nici nu s'ar fi încheiat, inexistent.

În speță este necontestat în fapt că recurenta a vândut intimaților imobilul arătat în acțiune cu prețul de 8000 cor., dar că a făcut dependentă această vânzare de aprobarea bărbatului ei până la 1 Octombrie 1917 și că acest termen a trecut fără ca bărbatul ei să fi aprobat vânzarea făcută de ea.

Prin urmare, neîndeplinindu-se condițiunea suspensivă aprobării contractului de vânzare până la termenul de 1 Octombrie 1917, condițiunea prevăzută de părți a căzut, iar vânzarea invocată, neîntrunind elementele sale constitutive, a rămas ca și cum nu s'ar fi făcut, inexistentă.

Deci în lipsă de un act de vânzare cumpărare valabil și constitutiv de drepturi actuale, pe care intimații să-și poată sprijini pretențiunile lor din acțiunea reconvențională și față de împrejurările în care s'a încercat vânzarea, unde intimații știau dela început că vânzarea ce face cu condițiunea, care însă nu s'a realizat și deci nu poate fi vorba de bună sau rea credință, ci numai de valabilitatea sau nevalabilitatea contractului, instanța de apel nu era autorizată să stabilească starea de fapt pe care s'a întemeiat la admiterea acțiunii reconvenționale și anume că intimații au cumpărat dela recurentă imobilul în litigiu și l-au cumpărat cu bună credință și nici să deducă concluziunea că intimații ca cumpărători de bună credință au dreptul le despăgubire deplină.

(Cas. I. dec. 1960 din 11 Octombrie 1930.)

Jurisprudențe comerciale

Mijlocire. Provizion

I. Conform art. 263 din pr. civ., nu este necesară probațiunea afirmațiunilor de fapt pe care adversarul le-a recunoscut la desbaterea orală.

In speță, pârâta recunoscând că a angajat pe reclamant să mijlocească vânzarea materialului lemnos din pădurea proprietatea sa, fixând-i ca comision ce va trece peste 1,100.000 lei, și că mai târziu vânzarea s'a făcut pe preț de 1,100.000 lei iar nu de 1,500.000 lei, cum susține reclamantul; vânzare care de altfel s'a făcut prin intermediul altei persoane, iar nu a reclamantului, a cărui mijlocire a rămas fără succes, cece corespunde întocmai stării de fapt din deciziunea atacată; în asemenea condițiuni nu se poate susține că pârâta nu ar fi recunoscut afirmațiunile de fapt din acțiune.

II. Vânzarea fiind făcută prin mijlocirea altei persoane, decât a reclamantului, a devenit fără interes a se mai discuta chestiunea dacă a devenit sau nu a devenit perfectă (*res inter alios gesta*).

III. Din moment ce instanța de apel a stabilit definitiv în fapt că recurentul a încercat să mijlocească vânzarea, dar mijlocirea a rămas fără succes, de oarece contractul cu persoana cu care tratase nu s'a încheiat; iar mai târziu, vânzarea s'a făcut prin mijlocirea altei persoane, iar nu a reclamantului, în asemenea condițiuni, nu se poate susține că vânzarea în cauză ar fi opera acestuia, pentru care acesta ar avea drept la proviziune (546 c. com).

Curtea

Asupra recursului făcut de I. P. în contra deciziei Curții de Apel Brașov No. C. II. 1275—927, dată în proces cu B. E. r. Aita-Seacă.

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă că I. P. a intentat acțiune contra B. E. r. din Aita-Seacă pentru a fi obligată

să-i plătească suma de 500.000 lei ca proviziune, susținând că pârâta l-a însărcinat să mijlocească vânzarea materialului de pe un teren de aproape 300 jug. de pădure obligându-se în schimb, să-i plătească pentru mijlocirea vânzării în cauză, tot ce va trece peste prețul de 1 milion unasutămii lei, dar deși numitul și-a îndeplinit obligațiunile contractuale mijlocind vânzarea cu prețul de 1.500.000 lei, totuși pârâta refuză să-i plătească proviziune cuvenită, adică suma de 500.000 lei.

Că Tribunalul Trei-Scaune, constatând în fapt că vânzarea s'a făcut în urma mijlocirii reclamantului cu prețul de 1.500.000 lei, dar că mai târziu reclamantul a declarat sub prestare de jurământ că din suma pretinsă de 500.000 lei cedează pârâtei suma de 100.000 lei prin sentința No. C. 1470-24-924, a admis acțiunea în parte pentru suma de 400.000 lei, iar în urma apelului pârâtei, Curtea de Apel Brașov, prin deciziunea atacată No. C. II. 1275—36—927, a reformat în totul sentința primei instanțe și a respins acțiunea.

Că pentru a da această soluțiune pricinii instanța de apel examinând întreg complexul de probe administrate în cauză, atât în prima instanță, cât și în instanța de apel, constată în fapt că într'adevăr reclamantul a fost însărcinat de pârâta să mijlocească vânzarea materialului lemnos din pădurea proprietatea acestuia, fixându-i-se ca proviziune suma care va trece peste prețul de 1 milion 100.000 lei, iar nu peste acela de lei 1 milion după cum pretinde reclamantul; Că în baza acestor însărcinări reclamantul a mijlocit vânzarea către P. S., dar această mijlocire a rămas fără succes; că mai târziu vânzarea s'a făcut către A. V. reprezentantul B. B. pentru suma de 1.100.000 lei, însă nu în baza mijlocirii făcută de reclamant, ci de o altă persoană: E. G.; că dacă totuși prin imposibil s'ar admite că reclamantul a mijlocit vânzarea și în acest caz numitul nu ar avea drept la proviziune, deoarece în contract s'a pus condițiunea valabilității vânzării numai în cazul când nu ar exista un impediment de forță majoră la exploatarea pădurii; ori în speță pădurea în litigiu fiind expropriată în folosul comunei și cumpărătorul neobținând permis de exploatare fiind în proces cu Statul, contractul de vânzare nu a luat ființă; că așa fiind acțiunea trebuia respinsă.

Având în vedere că în contra deciziei instanței de apel reclamantul a făcut recurs în care invoacă motivele următoare:

1. Călcarea formelor de procedură esențială, violarea art. 263 proc. civ.
2. Omisiune esențială, violarea art. 401 al VI proc. civ.
3. Denaturarea înțelesului clar și vădit neîndoelnic al convențiunei, violarea art. 887 și 1054 c. c. a.
4. Reaua aplicațiune a legii, violarea art. 336 și 546 cod comercial.

Asupra primului motiv de recurs: călcarea formelor de procedură esențială, violarea art. 263

proc. civ. prin desvoltagea căreia recurentul susține că instanța de apel a violat art. 263 proc. civ. când a stabilit că mandatul de mijlocire nu s'a dovedit și că vânzarea s'a făcut numai cu suma de 1.100.000 lei, că deoarece din ședința din 24 Septembrie 1928 intimată a recunoscut acest mandat, iar la 13 Octombrie 1925, a recunoscut prin reprezentantul ei, că vânzarea s'a făcut pentru suma de 1.500.000 lei.

Considerând că într'adevăr conform art. 263 pr. civ. nu este necesară probațiunea afirmațiunilor de fapt pe cari adversarul le-a recunoscut la desbaterea orală.

Asupra motivului III.: denaturarea înțelesului clar și vădit neîndoelnic al convențiunei, violarea art. 887 și 1054 c. c. a. în desvoltagea căreia recurentul susține că deși contractul de vânzare s'a făcut pentru suma de 1.100.000 lei, totuși nu este exclusă dovedirea stipulațiunilor orale că prețul adevărat este de 1.500.000 lei, mai cu seamă că acest lucru este dovedit prin recunoșterea părții și depozitia unui martor.

Considerând că din moment ce instanța de apel a stabilit în baza tuturor probelor administrate în cauză pe care le-a apreciat liber conform art. 270 pr. civ. că vânzarea s'a făcut prin mijlocirea altei persoane, iar nu a recurentului, este fără înțeles a se mai discuta dacă prețul adevărat cu care s'a făcut acea vânzare este de 1.100.000 lei, sau 1.500.000 lei, deoarece chiar dacă s'ar fi stabilit în fapt că vânzarea s'a făcut cu prețul de 1.500.000 lei această singură împrejurare nu ar fi fost de natură a determina o altă soluțiune în cauză care ar fi fost favorabilă recurentului.

Că așa fiind, pentru acest motiv nu se poate susține că instanța de apel ar fi denaturat înțelesul convențiunei și nici că ar fi violat vre-o dispozițiune legală în vigoare când a stabilit că vânzarea s'a făcut cu prețul de 1.100.000 și în consecință nici motivul III nu este întemeiat.

Asupra motivului IV: rea aplicațiune a legii, violarea art. 366 și 546 c. com. în desvoltagea căreia recurentul susține că numitul a fost însărcinat de intimată să mijlocească vânzarea și că în calitate de mijlocitor nu avea altă obligațiune de cât să colaboreze la încheierea contractului de vânzare-cumpărare; ori contractul s'a încheiat definitiv, vânzarea este perfectă și deci îndeplinindu-și obligațiunea contractuală, numitul conform art. 546 c. com. are drept la proviziune.

Considerând că din moment ce instanța de apel a stabilit definitiv în fapt că recurentul a încercat să mijlocească vânzarea către P. S., dar mijlocirea sa a rămas fără succes, deoarece contractul cu P. S. nu s'a încheiat iar mai târziu vânzarea către A. V. s'a făcut prin mijlocirea altei persoane, iar nu a recurentului, în asemenea condițiuni, nu se poate susține că vânzarea în cauză ar fi opera acestuia pentru care acesta ar avea drept la proviziune, de unde urmează că instanța de apel nu a violat nici o dispozițiune legală în vigoare, ci din contră bine și corect a judecat în

cauză când le-a respins acțiunea și în consecință nici acest ultim motiv nu este întemeiat.

Că, prin urmare nici unul din motivele invocate în speță nu este întemeiat și în consecință recursul de față urmează a se respinge.

Văzând și dispozițiunile de procedură în vigoare cu privire la cheltuelile de recurs pricinuite intimitatei și apreciate la suma de 1000 lei.

(Cas. I, Dec. Nr. 1381/930.)

Jurisprudențe procedurate

— Perimare. Perimare în materie de recurs la Inalta Curte. Admisibilitate. Condiții.

În conformitate cu disp. art. 446 pr. civ. Trans. dacă la ziua de înfățișare pentru constituirea procesului sau la desbateri, nu se prezintă nici una din părți, sau partea prezentă, nu cere desbaterea cauzei, procedura se va suspenda, până când vre-o parte va cere fixarea unui nou termen, iar prin trecerea termenului de trei ani socotiți din ziua suspendării — resp. constituirea procesului sau a desbaterei contradictorii, — procesul se va considera stins (perimat).

Acest text de lege este și azi în vigoare, întrucât prin art. 81 și 87 din legea pentru Curtea de Casație, se desființează și se abrogă, numai aceste dispozițiuni de procedură din teritoriile alipite, care regulează procedura înaintea Curții de Casație, respectiv care conțin dispozițiuni contrari acestei legi.

Așa fiind și întrucât în speță din actele dela dosar rezultă că dela data de 4 Februarie 1928 când s'a suspendat judecarea recursului și până la introducerea cererii de perimare, au trecut mai mult de trei ani, fără a se face nici un act de procedură contradictoriu, cererea de perimare este întemeiată și deci urmează a fi admisă. (Cas. I, dec. 528 din 29 Aprilie 1931. Admis cererea de perimare făcută de CFR. prin av. Huber, Preș. T. Radu, consilier).

ADNOTARE. Art. 446 din Pr. civilă prin aliniatul I. prevede că dacă la ziua de înfățișare pentru constituirea procesului sau la desbatere nu se prezintă nici una din părți, sau partea prezentă nu dorește judecarea, procesul, nu se judecă și se lasă fără termen nou fixat până ce partea interesată va cere fixarea de termen. Tot așa și conform art. 475 când părțile de comun acord convin la aceasta și art. 510 special pentru procedura instanței de apel.

În al doilea rând aceste articole — și aceasta ca o consecință — prevede că dacă procesul rămâne fără termen timp de trei ani, procesul se va considera ca stins.

Fac excepție la această regulă, procesele de: divorț, contestarea legitimații copiilor, prelungirea minorității, punerea sub curatelă, interdicția exercițiului puterii părintești, declararea morții prezumate. Acestea fiind că legea prevede în mod for-

mal că sunt ferite de consecințele articolelor de mai sus.

Mai fac excepție dela regula de mai sus intreruperile autorizate de lege, cum sunt intreruperile procedurii: din cauza decesului părții, a pierderii capacității sau reprezentării, din cauza falimentului, din cauza morții avocatului sau a calității lui, din cauza războiului sau altui eveniment.

Tot așa și în cazul suspendărilor ordonate de puterea investită ca puteri legislative.

În toate cazurile de stingere a procesului să nu se uite că punctul de plecare a celor trei ani este un act juridic (încheierea) dresat, procedura de chemare fiind ireproșabil indeplinită, deci nu este cazul de a se considera suspendat acel proces, care a fost lăsat fără termen din cauza că procedura de chemare nu a fost îndeplinită sau nu a fost încă înconștientate părțile despre termenul de judecată fixat.

După procedura din Vechiul Regat judecata se suspendă prin acordul comun al părților, prin lipsa lor la stingerea procesului, prin moartea unuia din părți, prin punerea unuia din părți sub interdicție sau sub consiliu judiciar, prin moartea procuratorului unuia din părți întâmplată cu 9 zile înainte de ziua înfățișării și în fine prin încetarea funcții tutorelui, curatorului sau consiliului judiciar. Alt fel de suspendări se fac prin legi speciale de autoritatea investită cu puteri legiuitoare și la ocazii socotite ca necesită asemenea suspendări: (ex. starea de război). În privința termenului cât procesele pot rămâne suspendate vom vorbi mai la urmă.

Noua lege de procedură (accelerări) dispune în această privință asupra suspendării și lăsării fără termen, după cum urmează:

Art. 28 prevede cazul când nici una din părți nu se prezintă la judecată și hotărăște ca în acest caz procesul se suspendă.

Art. 29 prevede cazul când numai una din părți se prezintă și hotărăște ca instanța să procedeze la judecată. Nu spune ce trebuie să facă dacă cel prezent nu înțelege a se judeca. Urmează să fie judecat contra voinței lui? O amânare de judecată fără termen credem că nu va putea fi refuzată (chestie cam contraversată).

Art. 58 prevede încuviințarea amânărilor prin acord comun și acest acord implică și acceptarea acordului ca procesul să rămâne fără termen (chestie cam contraversată).

Art. 59 prevede cazul de redeschiderea proceselor care au fost suspendate din cauza neprezentării părților și aceasta din preocupare fiscală. Totuși din acest articol rezultă că redeschiderea proceselor suspendate este admisibilă.

Nu spune nimic în ce privește termenul până când este permis părților să fie procesul suspendat.

Nu mai rămâne îndoială, după cum de altfel decide și înalta Curte de Casație că, vechea procedură trebuie considerată ca rămasă în vigoare.

Procedura civilă din Ardeal am văzut ca prevede, că procesul poate rămâne în suspensie trei ani, iar la complectarea acestui termen, *procesul se va considera ca stins*.

Procedura civilă română tratează speța în art. 275. Potrivit acestui articol dacă partea lasă să treacă 2 ani de la cel din urmă act de procedură cu caracter contradictor (cu procedură de chemare în regulă) partea va putea cere perimarea pricinii care are de efect stingerea ei.

Prin urmare deosebirea între procedură din Ardeal și cea din Vechiul Regat, ar fi în primul rând timpul, care la una este 3 ani, iar la cealaltă 2, iar în al doilea rând ar fi, ca pe când procedura din Ardeal consideră ipso-facto procesul de stins și deci, instanța putând să facă această constatare din oficiu; în Vechiul Regat perimarea nu se acordă decât la cererea părții interesată cu cerere în regulă, cu plată de citații etc., în fine printr-un proces în regulă.

Din decizia ce adnotăm rezultă că (perimarea) stingerea procesului s'a obținut pe cale incidentală lucru foarte posibil, după procedura din Ardeal, ea putându-se invoca în ori ce timp.

După procedura din Vechiul Regat cererea de perimare nu mai poate fi introdusă dacă cu toate că a trecut cei doi ani, partea adversă a redeschis procesul și a luat măsuri de îndeplinirea procedurii de chemare.

Efectul stingerii. Art. 258 din pr. civ. Română prevede că perimarea (stingerea) are ca efect că se socotește ca inexistente actul sau actele procedurale existente până în momentul cererii de perimare, nu însă și dreptul de a relua din nou procedura. Aceasta numai cu o singură condiție: ca dreptul să nu fi fost prescris.

În procedura civ. din Transilvania nu avem un asemenea articol totuși soluția este aceeași. Aceasta rezultă din însuși textul care zice: *procesul se va considera stins și din faptul că în alte cazuri unde de asemenea consideră procesul ca stins prevede totuși un timp în care procesul poate să fie reluat (art. 184).*

I. Mănescu

Jurisprudențe penale

INALTA CURTE DE CASAȚILE ȘI JUSTIȚIE S. II-A

Dec. No. 8305/1928

Dosar No. 4045/1928

(Președinția Dlui Const. G. Rătescu).

Apel netimbrat. - Insușirea lui de acuzatorul public. - Imposibilitate. - Art. 9. l. timbrului.

Având în vedere că prin decizia No. 2600—1927i a Curții de Apel Cluj, anulându-se ca netimbrat apelul făcut de partea civilă în contra sentinței No. 1006—1926, a Tribunalului Someș și respingându-se cererea de însușire a acestui apel făcut de acuzatorul public, inculpatul St. Tașnadi a rămas achitat în baza art. 326 pct. 2 prc. pen.

de sub acuzarea ridicată contra lui prin rechizitorul Parchetului Someș pentru faptul prevăzut de art. 333 c. p. 48 al. I tez. II Np.

Având în vedere că în contra acestei decizii a declarat recurs acuzatorul public, în baza art. 384 pct. 5—9—385 pc. 1-a procedura penală.

Având în vedere că prin art. 9 Leg. timbrului, Lege care se aplică pe întreg teritoriul țării, se prevede că apelul părții civile va fi timbrat cu timbru în valoare de 50 lei *nici un text din această lege, neimpunând obligația instanței de apel, de a pune în vedere, părții lipsă, ca să complecteze această taxă de timbru, atunci când nu a depus-o.*

Că în lipsa acestei taxe, apelul părții civile, urmează a fi anulat ca netimbrat, astfel, cum în conformitate cu legea a procedat Curtea de fond.

Considerând, că *întrucât după cum s'a arătat mai sus, apelul făcut de partea civilă a fost anulat ca netimbrat, însușirea lui decât acuzatorul public, este inadmisibil deoarece nu poate da valabilitatea unui apel nul, nulitatea ce are efect retroactiv, adică din momentul ce partea civilă l'a declarat în fața primei instanțe, (atâta timp, cât; ea ca în speță, nu a complectat taxa de timbru în termen).*

Considerând că dacă este necontestat că acuzatorul public, are obligația de a pune concluzii în ședința, nu e mai puțin adevărat că nu poate face aceasta în lipsă de apel declarat de el, atunci când cel declarat de partea civilă, este nul.

Că astfel fiind cu just motiv Curtea de fond, a nulat apelul declarat de partea civilă, și a respins cererea de însușire a apelului făcută de acuzatorul public.

Pentru aceste motive

C u r t e a

I n N u m e l e L e g i i

Respinge recursul declarat de acuzatorul public în deciziei Nr. 2600/1927, a Curții de Apel Cluj.

Data și cetită în ședința publică azi 24 Octombrie 1928.

ss. Const. Rătescu Preșident. Consilieri ss. C. Chiseliță, ss. N. Stănilă, ss. T. Brăiloiu, ss. M. Mosgos, ss. D. Niculescu, ss. Gr. Pherekyde.

Jurisprudențe la legi speciale

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI S. III
DECIZIUNEA FISCALĂ NO. 162

din 2 Iulie 1931

(Președinția d-lui Ioan Botez, consilier: membrii prezenți, dnii consilieri: Mircea Possa și Coman Negoescu).

- *Impunerea unei societăți miniere. - Galerii de înaintare și de deschidere. - Caracterul acestor lucrări. - Investițiuni sau cheltueli propriu zise. - Cererea de expertiză tehnică, - Supraexpertiză*

contabilă. - Omisiunea esențială. - Art 83 l. c. d. și § 218 alin. 3 din „Instrucțiuni“.

Amortizarea uzinelor. - Dacă se acordă și atunci când uzina n'a funcționat. - Art. 31. alin 6 din legea contrib. dir.

Cheltueli reale și utile ale întreprinderii pentru care nu pot exista acte. - Spese de deplasare și de transport. - Recunoașterea lor. - Art. 31 pt. 10 din legea contrib. dir.

Asupra primului motiv de recurs:

Având în vedere că recurenta se plânge că instanța de fond a omis a se pronunța asupra probelor cerute în dovedirea apelului său, omisiune care ar fi esențială;

Având în vedere că din actele dela dosar rezultă că, în adevăr, prin primul memoriu depus în susținerea apelului său, recurenta a cerut să se facorde o expertiză contabilă și una tehnică, pentru a stabili că lucrările făcute în cursul anului și denumite galerii de înaintare și de deschidere sunt cheltueli propriu zise, iar nu investițiuni;

Având în vedere că s'a admis de Comisiunea de apel numai expertiza contabilă, fără a se pronunța în vreun fel asupra expertizei tehnice;

Având în vedere că după efectuarea expertizei contabile, recurenta a reînnoit cererea sa de expertiză tehnică, motivată tocmai pe împrejurarea că expertul numit și-a recunoscut incompetența deoarece nu examinează de loc chestiunea în discuțiune, pe care o lasă la aprecierea Comisiunii de judecată și a cerut în același timp și o contra expertiză contabilă pe motivul că lucrarea efectuată este eronată.

Având în vedere că asupra acestei cereri Comisiunea de Apel nu se pronunță de loc, procedând la judecarea apelului cu elementele aflate în dosar;

Că omisiunea de a se pronunța asupra probelor cerute de recurentă -- singurele mijloace de apărare -- este esențială, deoarece, dacă s'ar fi admis părții dovezile cerute și ar fi fost în stare să dovedească ceea ce susține prin concluziunile puse, soluțiunea putea fi cu totul alta;

Că, procedând la judecarea apelului, fără a-i permite apelantei să-și dovedească cu mijloace legale, susținerile sale, Comisiunea a dat o hotărâre cu exces de putere și deci pentru acest prim motiv recursul este întemeiat.

În ce privește cel de-al doilea motiv de recurs fiind în directă legătură cu primul, nu se mai ha în discuțiune.

Asupra celui de al treilea motiv de recurs:

Având în vedere că prin acest motiv recurenta se plânge că rău Comisiunea de Apel a adăugat la beneficiu suma de 3,754.548 lei, deoarece această sumă n'a fost plătită din beneficiul anului în curs ci din suma rezervată din anul 1928;

Având în vedere că pentru dovedirea susținerii sale, recurenta a cerut un supliment de expertiză, declarând că ține actele și registrele la dispoziția Comisiunii pentru orice control;

Având în vedere că asupra cererii formulată de recurentă, Comisiunea de Apel nu se pronunță de loc și adaogă la beneficiu toată această sumă, pe temeiul concluziunilor raportului de expertiză pe care partea l'a atacat ca inexact:

Că procedând astfel, Comisiunea a săvârșit o omisiune esențială, pentru că dacă susținerea recurentei, în urma contra expertizei solicitată în cauză se dovedea adevărată, acest lucru ducea la concluziunea că suma în chestiune nu putea fi adăogată la beneficiul anului 1929.

Că astfel fiind în acest motiv de casare este fondat.

Asupra celui de al patrulea motiv:

Având în vedere că prin acest motiv recurenta critică soluția pe care Comisiunea de Apel a dat-o în ceia ce privește amortizarea uzinei de brihete.

Având în vedere că recurenta în bilanțul său a prevăzut o sumă de lei 2,368,965 pentru amortizarea uzinei de brihete, sumă pe care Comisia de Apel nu o admite, nu pentru că a depășit cota generală, ci numai pentru că uzină n'a funcționat, deci nu s'a putut uza;

Având în vedere că prin dispozițiunile art. 31 alin. 6 din legea contrib. directe se admite o amortizare de 8% anual asupra costului uzinelor, fără a se cere, condițiunea ca uzina să fie funcționat, căci dacă s'ar cere această condițiune pentru admiterea amortizării, s'ar face o distincțiune pe care legea nu o face și s'ar adăoga condițiuni noi:

Că astfel fiind și acest motiv de recurs este fondat.

Asupra celui de al cincilea motiv:

Având în vedere că nu s'a admis la scăderea de Comisiunea de apel diverse cheltueli de deplasarea funcționarilor întreprinderii, pentru motivul că nu s'au prezentat piese justificative;

Având în vedere că printre cheltuielile utile întreprinderilor a căror scădere din beneficiu legea o admite, sunt unele, cum de exemplu cheltuielile de deplasare și de transport, cari nu pot fi dovedite cu acte justificative deoarece nu pot exista asemenea acte, tocmai din cauza naturei lor;

Că, a le adăoga la beneficii, deși sunt reale și în raport cu importanța afacerii, numai pe motiv că nu sunt justificate cu acte, ar însemna să se meargă în contra dispozițiunilor legii care le admite la scădere dacă sunt utile și sunt trecute în registrele regulat ținute;

Având în vedere însă că din aceste sume numai aceia de 253.000 lei urmează a fi scăzut, deoarece s'a găsit operată în registrele regulat ținute.

Că, în privința sumei de 166.291 lei, motivul de casare nu este întemeiat, deoarece această sumă reprezintă, conform actului de expertiză de la dosar, nu numai cheltuieli de deplasare, ci și alte cheltuieli nejustificate.

Admite recursul.

BIBLIOGRAFIE

VENITUL NAȚIONAL REFORMA MONETARĂ ȘI CRIZA ECONOMICĂ SPECIALĂ DIN ROMÂNIA. Studiu critic de Victor Onișor, profesor de drept administrativ și financiar la Universitatea din Cluj. Cartea Românească S. A. București. 1931.

Autorul tratatului de Istoria dreptului român și al Tratatului de Drept Administrativ Român, opere ce au consacrat pe eruditul și neobositul profesor de la facultatea de drept din Cluj, dl. Victor Onișor, ca pe unul din cei mai activi și desăvârșiți juriști teoreticieni din țara românească de după întregire, a dat la iveală o nouă lucrare, abordând de data aceasta o problemă de cea mai arzătoare actualitate: problema monetară.

Dl. profesor Onișor s'a împus de mult generației noastre ca un spirit pe cât de robust, pe atât de multilateral, dovedindu-se, în practică, deosebitele sale aptitudini de perfect administrator, iar în știința dreptului, competența sa indiscutabilă.

În lucrarea de față aceste distinse calități ies complet în evidență.

A face lumină în problema până acum insolubilă a consolidării monetare nu este tocmai ușor și este destul să reușești să risipești cât de cât in-tunericul, ca să dobândești meritul de a fi contribuit la binele țării.

Lucrarea d-lui profesor Onișor deschide drum larg razelor de lumină și îi asigură acest merit.

Autorul își propune să dovedească că însă-nătoșirea monedei este primul lucru ce trebuie făcut ca să putem alunga criza ce ne bântue și numai cu o asemenea monedă în mână să atacăm problemele producției și a echilibrului bugetar.

Spre a ajunge la această convingere d-sa pornește cu un studiu al venitului național, analizează apoi politica noastră financiară din ultimii zece ani, constată că politica de revalorizare a întârziat mult scopul final: ajungerea la o însă-nătoșire a monedei.

Nu uită să descrie funcțiunile monetei și o face cu o claritate exemplară; mai mult chiar, dă, în mod succint, dar complet, istoricul monetei românești; este un capitol deosebit de interesant.

Arată documentat cum în mod treptat s'a depreciat leul și cum s'a revalorizat parțial.

Statornicește în principiu ce este și cum trebuie să se facă o stabilizare.

Cea mai desăvârșită stabilizare a făcut-o Franța, dovadă prosperitatea ei ce a urmat în urma stabilizării.

Analizează regulele enunțate și aplicate de stabilizatorul francez: dl. Poincaré, expunând elementele discursului ținut de acesta în parlamentul francez la 21 Iunie 1928; examinează acest discurs în lumina principiilor de știință financiară; expunere și examen în cari vibrează admirațiunea autorului pentru acest providențial bărbat de stat francez.

Describe fazele prin cari a trecut la noi pregătirea stabilizării.

Dovedește că la noi s'a făcut stabilizarea la un leu revalorizat cu 1/3 din valoarea reală, adică o stabilizare prin revalorizare parțială, tocmai ceea ce dl. Poincaré demonstrase cu câteva luni, numai, mai înainte că este dezastruos.

Arată efectele stabilizării asupra finanțelor publice și private, asupra prosperității economice, ajungând la concluzia că stabilizarea s'a făcut greșit și rezultatul este că nici azi nu avem o monedă sănătoasă, de unde repercursiunile dezastruoase ce le simțim atât de dureros astăzi în toate ramurile de activitate națională și particulară.

Nu am știut să ne folosim de experiențele similare din însuși trecutul nostru, în care nu au lipsit momentele critice de natură monetară.

Autorul spune textual: „Am dat aceste reminiscențe istorice pentru a vedea, că și în alte vremuri s'au ivit dificultăți pe urma cursului monetei. Oamenii au găsit soluțiuni pentru a le birui“.

D-sa consideră reforma noastră monetară din anul 1929 numai ca o etapă în soluționarea chestiunii de a inzebra țara cu o monedă sănătoasă: „O astfel de etapă a fost și legea din 21 Iunie 1925, care a amânat reluarea convertibilității pentru 15—20 ani. N'au trecut nici trei ani, și această măsură s'a dovedit a fi o piedecă în desvoltarea economiei naționale. Cu toate declarațiunile solemne, ea a fost trecută la muzeul romantismului economic.

Această soartă o poate avea și art. 1 al legii monetare din 7 Februarie 1929“.

Cu toate aceste greșeli autorul nu crede că o inflație monetară ar avea darul să constituie o soluțiune în împrejurările actuale și, în prefața lucrării, spune că nu vrea să treacă drept propagator al inflației monetare.

În concluzie, ne exprimăm deosebita satisfacție și viul interes ce ne-a cauzat citirea acestei valoroase lucrări, care, fiind scrisă într'un stil clar, ușor și viu, fiind și deosebit de instructivă, va fi citită chiar și de nespecialiști cu plăcerea ce ți-o oferă dorul de a te instrui și acela de a cunoaște situația țării tale.

Ioan. I. Predoviciu.

INFORMAȚIUNI

Din țară

— *Portul robei.* Uniunea Advocaților prin adresa Nr. 1006 din 28 Dec. 1931 informează Barourile că în conformitate cu o dispoziție luată de Ministeriul Justiției obligativitatea portului robei pentru domniile avocați, s'a amânat până la 15 Septembrie 1932. Până atunci avocații vor putea purta robele în mod facultativ pe măsură ce și le vor procura.

— *Comisiunea Permanentă a Uniunii Advocaților* este convocată pe ziua de 23 Ianuarie 1932 pentru a se pronunța asupra diferitelor chestiuni

importante în legătură cu punerea în aplicare a noiei lei de Organizare a advocaților. În această ședință se va lua o hotărâre privitor la interpretarea dispozițiilor din numita lege, cari reglementează ori mai bine zis restrânge dreptul notarilor publici de a redacta acte și a face cereri în justiție. Se vor stabili asemenea norme pentru înscrierea stagiatorilor, cari în timpul de tranziție beneficiază de anumite drepturi câștigate.

Din străinătate

— *O procedură simplificată.* Un decret lege din 5 Octombrie 1931 promulgat de președintele Hindenburg, instituie, în diferite domenii ale justiției civile și criminale, o procedură simplificată și prescurtată având, ca scop de a lupta împotriva abuzurilor împlicinațiilor și de a ușura sarcinile financiare ale statului. Procesele „monstre” al căror mare număr de preveniți martori și experți, lasă să se presupue că desbaterile vor ține mai mult de 6 ședințe, vor fi deferite direct curților de apel, în locul tribunalelor de primă instanță; Preveniți nu vor putea dispune, decât de recurs în Casație. Pe de altă parte, afacerile de mică importanță (bagatele) pot fi înlăturate dacă autoritățile polițienesti și judiciare vor considera că o astfel de contravenție nu aduce o vătămare interesului public. Chiar și delictele urmărite din inițiativa persoanelor lezate (ofense, lovături, răniri etc.) pot fi refuzate dacă tribunalul crede că greșeala prevenitului este mică și urmările actului n'au nici-o importanță. În afară de acestea, sunt luate măsuri ca părțile să nu poată transforma procesele civile în procese penale prin adăugarea unei clauze penale, procedeu care permite să se obțină, pe cheltuiala statului, un aviz al parchetului asupra fondului aceluși proces.

— *Legislație prin T. S. F.* Un act din 1923 autoriză promulgarea decretelor lege în Germania prin alte mijloace decât publicarea textelor lor în Gazeta Oficială. Guvernul s'a servit de această facultate, ca să promulge prin T. S. F. decretul lege din 30 Septembrie. S'a întrerupt difuziunea unui concert și „speaker”-ul a citit textul decretului lege, spunând că prin aceasta se înlocuiește publicarea în „Gazeta Oficială”.

— *Un Tribunal de onoare pentru jurnaliști.* La 12 Oct. s'a inaugurat la Haga un tribunal de onoare pentru jurnaliști, jurisdicție chemată a pedepsi toate actele incompatibile cu onoarea profesională, între altele răspândirea conștientă a știrilor false. Eșit din deliberarea congresului din Dijon (1928) și bazat în substanță pe un proiect elaborat de M. Haentzschel (Germania) care își asumă funcția de avocat general, noua jurisdicție internațională este compusă din doi judecători supleanți aparținând țărilor care nu sunt reprezentate în Tribunal. Regulile de drept care vor fi aplicate de Tribunal nu sunt încă stabilite. Necesitățile vor crea jurisprudențe. Sancțiunile vor consista în avertismente, muștrări și declarații de

nedemnităte. Jurnaliștii care vor fi citați de Tribunal și nu se vor prezenta vor fi excluși din sindicatul național. Președintele Tribunalului este M. Loder (Olanda), vicepreședintele M. Weffstein (Elveția) și cei doi judecători Bourdou (Franța) și Feder (Germania).

— *Libertatea presei în Germania.* Un decret lege dat de guvernul „Reich”-ului aduce noi restricțiuni libertății presei, destul de îngredită prin legislația excepțională și prin jurisprudența ultimilor ani. De aici înainte mașinile de tipografie care vor fi servit la tipărirea articolelor condamnate, vor putea fi distruse. Când apariția unui ziar va fi interzisă, cei care îl publică nu vor putea servi abonaților un alt ziar. Autoritățile pot impune unui ziar publicarea anumitor informațiuni și rectificării. Inafară de acestea toți cetățenii au datoria să denunțe publicațiunile primejdioase siguranței statului.

— *Jurisdicții excepționale în Germania.* Guvernul „Reich”-ului a aprobat principiul unui nou decret lege prin care se instituie în interiorul „țării întregi”, tribunale excepționale chemate să judece anumite crime și delictes cu prăvăire la ordinea publică; cum este cazul bancrutelor frauduloase, înfracțiilor la decretul lege asupra societăților anonime și asupra controlului băncilor și devizelor. În altă ordine de idei, aceste tribunale vor judeca incendiile, furturile cu „mână armată” și toate crimele îndreptate în contra siguranței statului. Acestea după o preabilabilă înțelegere a guvernului central cu acel al statului interesat. Noile tribunale vor fi compuse dintr'un președinte și doi membri judecători. Deciziile acestor tribunale sunt fără drept de apel, afară de cazurile când probe și fapte noi relevate de condamnat, ar fi de natură să necesite instrucțiuni suplimentare.

Legi apărute

— Modificarea unor articole din legea pentru unificarea contribuțiilor directe și pentru înființarea impozitului pe venitul global (M. O. Nr. 1/1/I—1932.) 2—7

— Modificarea unor articole din legea timbrului și a impozitelor pe acte și fapte judiciare (M. O. Nr. 1/1/I—1932.) 7—10

— Modificarea unor articole din legea pentru reorganizarea Inaltei Curți de Contui (M. O. Nr. 1/1/I—1932.) 10—11

— Modificarea taxelor de consumație asupra produselor petrolifere și abrogarea legii pentru încurajarea întreprinderilor producătoare de țiteiu (M. O. Nr. 1/1/I—1932.) 12—13

— Lege privitoare la emisiunea de scrisuri funciare, urbane și rurale, purtând cupon de 10% pe an (M. O. Nr. 3/4/I—1932.) 44

— Autorizarea municipiului Brașov de a percepe taxe pentru serviciul pompierilor (M. O. Nr. 4/5/I—1932.) 58

Banca Națională a României

Adunarea generală ordinară din 21 Februarie 1932

În virtutea art. 75, 78, 79 și 80 din statute, se aduce la cunoștința d-lor acționari că adunarea generală ordinară a acționarilor este convocată pentru Duminică 21 Februarie 1932.

Adunarea generală se va ține la București, în localul Băncii Naționale, Str. Lipsani Nr. 25, la orele 10 dimineața.

Vor avea drept să ia parte la adunarea generală, acționarii de naționalitate română, proprietari a 20 acțiuni înscrise pe numele lor de trei luni, complet scurse până la 21 Februarie 1932, data adunării generale.

Orice inscripțiune tardivă, ridică dreptul proprietarului de acțiuni de a participa la adunarea generală ordinară. Acționarii care îndeplinesc condițiile de mai sus, vor putea fi reprezentați prin mandatar, având ei înșiși drept de vot. Societățile, stabilimentele și corporațiunile pot totuși să fie reprezentate printr'un delegat, minorii și interziși prin tutori și curatori, femeile măritate prin soți, fără a fi nevoe de procură, sau prin alți mandatar dându-li-se procură cu autorizația soțului.

Un mandatar nu poate reprezenta decât un singur acționar.

Procurile și orice alte acte, justificând dreptul de a participa la adunarea generală, vor trebui să fie legalizate și contra semnate de mandatar sau delegați și vor fi remise administrațiunii centrale sau sucursalelor și agențiilor băncii până Joi 18 Februarie 1932, ora 4 după amiază.

20 acțiuni dau dreptul la un vot.

Nici un acționar, inclusiv societățile și Statul

nu poate dispune de mai mult de 20 voturi, oricare ar fi numărul acțiunilor deținute sau reprezentate.

Conform statutelor băncii, bilanțul general anual, contul de profit și pierdere, precum și rapoartele consiliului de administrațiune și al celui de cenzori, asupra operațiunilor exercițiului 1931, vor fi publicate în Monitorul Oficial, înainte de întrunirea adunării generale.

Ordinea de zi a adunării generale va fi următoarea:

1. Aprobarea bilanțului încheiat la 31 Decembrie 1931.

2. Descărcarea consiliului de administrație de gestiunea sa.

3. Distribuirea beneficiilor realizate conform bilanțului.

4. Alegerea unui administrator în locul d-lui C. I. Băicoianu, al cărui mandat expiră la 31 Decembrie 1932.

5. Alegerea unui administrator în locul d-lui P. Poruțiu, al cărui mandat expiră la 31 Decembrie 1932 (conform art. 51 din statute, alegerea se va face de pe lista prezentată de Uniunea camerelor de agricultură cuprinzând 6 candidați).

6. Alegerea unui administrator în locul d-lui Costin Stoicescu, al cărui mandat expiră la 31 Decembrie 1932 (conform art. 51 din statute, alegerea se va face de pe lista prezentată de Uniunea camerelor de comerț și industrie cuprinzând 6 candidați).

7. Alegerea unui cenzor în locul d-lui G. Georgescu, al cărui mandat expiră la 31 Decembrie 1932.

Membrii ale căror mandate expiră sunt reeligibili.

„Auto-Mecanica” S.C. Anonimă

Depozit de cauciucuri. Piese de schimb și accesorii Str. Reg. Marla 10 Telefon 2-16 (Iuj)

Reprezentanța generală:

Garaje, benzină și ulei. Atelier de reparațiuni Cal, Dorobanților 18. Telefon 4-89 Cluj

Leonida & Co. București

Reprezentant al automobilelor

Chevrolet, Cadillac, La Salle, Pontiac și Oakland
renumitele uzini a lui General Motors